

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemana velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemana, velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino in oznanila (insertate) prejema upravništvo in ekspedicija v „Katol. Tiskarni“ Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, l. 17.

Izhaja vsak dan, izvenem nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 251.

V Ljubljani, v četrtek 2. novembra 1893.

Letnik XXI.

Vabilo na naročbo.

S 1. novembrom pričinja se nova naročba, na katero uljudno vabimo p. n. občinstvo.

„SLOVENEK“

velja za ljubljanske naročnike v administraciji:

Vse leto 12 gld. | Četrt leta . 3 gld.
Pol leta 6 „ | Jeden mesec 1 „

Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec.

Po pošti velja predplačan:

Vse leto . 15 gld. | Četrt leta 4 gl. — kr.
Pol leta . 8 „ | Jeden mesec 1 „ 40 „

Upravništvo „Slovenca“.

Katol. delavska družba v Idriji.

Idrija, 31. decembra 1893.

Poročati mi je o ustanovitvi najnovejšega sadu prvega katoliškega shoda. To je pa težavna naloga; poročilo tako ni nikdar vsem všeč; jednim je prekratko, drugim predolgo, jednim suhoparno, drugi jo smatrajo polno lastne hvale; poročati hočem kratko le o onih dejstvih, ki so se res godila. Čemu risati na široko malenkostne dogodbe, hvalisati osebe, ki so si pridobile več ali manj, včasih celo dvomljive slave?

Vsaj nam kaže sedanost, da hirajo mnoga društva, ki so se ustanovljala s krikom in vikom, mnoga so pa malo častno celó že zamrla. Svesti smo si le predobro, da s trenutjem ustanovitve te nove družbe težave in zapreke niso dosegle vrhunca, temveč da so se še le prav začele; pripravljani smo vedno na nove bridkosti, a tudi na nove prevare.

Osnovni odbor — čast mu — trudil se je na vso moč, da je ukusno in krasno okinčal sobo-zborovalnico, a tudi vhod v njo. Iz svežega zelenja

spleteni slavalok pred hišo in ves kinč v hiši oskrbele so marljive gospodične in neutrudljivi mladenci-rudarji. V zborovalnici odlikovala sta se po svoji velikosti posebno napisa: „Vse za vero, dom, cesarja!“ in „Bog blagoslovi poštno delo!“ Pod prezalo okinčanimi podobami blesteli so sledeči napisi: „Bog ohrani nam očeta — Svetega še dolga leta!“ „Bog ohrani nam cesarja — Ljube Avstrije vladarja.“ Vodnika kazal je stih: „Slovenija krog glave — Ti ovija venec slave, — Venec vedno nevenjoč!“ Očeta J. Bleiweisa slavile so besede: „Naj ostane nam spomin, Od življenja vseh stopinj: — Bogu zvest in domovin!“

Da ni manjkalo rudarskih emblemov, zastav cesarskih, narodnih in papeževih, razume se samo ob sebi.

O določeni uri pozdravi preč. gosp. dekan kot družbini načelnik vse pričujoče s krščanskim pozdravom: Hvaljen bodi Jezus Kristus! Potem pa otvori zborovanje nekako s temi-le besedami: Vsako delo imamo pričeti z Bogom; zbrali smo se tukaj, da ustanovimo novo družbo — tudi to svoje delo imamo pričeti z Bogom, vsaj se bode družba imenovala katoliška delavska družba. Delavci, ker so se najbolj delavci, rudarji, za-njo vneli, iz njih sredine izšla je ta prekrasna misel; delavci so oni možje, ki hočejo tu v Idriji najprvi vresničiti sklepe prvega katoliškega shoda; katoliška pa je družba, ker hoče svoj namen doseči na podlagi katoliške vere. S toliko večjim veseljem pozdravljam to družbo, ker je ravno pri nas v Idriji v sedanjih razmerah potrebna. Idrija slovela je vedno kot katoliška, tudi njeni delavci so se lahko v vzgled stavili drugim rudarjem, žalibog se je to v zadnjem času na slabše obrnilo. Prihajati so začeli v Idrijo listi, ki učé, da katoliška vera ni jedino zveličalna vera, listi, ki hvalijo verske odpadnike; prihajati so pa začeli tu sem tudi zapeljivci delavcev, kojim je vera le plašč,

s katerim prikrivajo svojo pravo notranjost; ki očitno molijo in v cerkev hodijo le na videz, zato da jih drugi vidijo; vera, katero kažejo, jim je le dobro došlo slepilo, s katerim sleparijo priproste ljudi. To so pravi sleparji — žal, da za njimi hodi mnogo slepcev. Kakor se obrabljeni plašč zavrže, tako bodo tudi ti zavrgli plašč vere oni trenotek, ko bodo spoznali, da jim nič več ne koristi in da ljudstvo njim veruje, akoravno se kažejo očitne brezverce brez sramú. Tega nas pa Bog obvaruj! Vidi se mi, da se je začela nova doba spoznanja tudi pri nas, našli so se možje, ki si svoje vere ne dadó narekovati od teh modernih prorokov, temveč ki se hočejo oklepati svojih od Boga po škofu jim poslanih pastirjev, trdno poprijeti se zastave z napisom: Vse za vero, dom, cesarja! Bodite mi prisrčno pozdravljeni vsi v obilnem številu zbrani Idrijčani! Bog blagoslovi vaš prihod in vaše poštno delo!

Besede te bile so pazno poslušane, segale so navzočim globoko v srce. Na to razlaga g. Janez Brus, c. kr. pisar, v daljšem, dobro sestavljenem spisu pomen gésla: Vse za vero, dom, cesarja! Odkritosrčno izpové, da se mu je o priliki prvega katoliškega shoda v Ljubljani porodila misel, v Idriji mej rojski ustanoviti družbo zavednih katoliških delavcev in da vidi danes po preteku jednega leta to svojo srčno željo izpolnjeno, zaključí pa svoj govor s prebranjem od državne in duhovske oblasti potrjenih pravil.

Prekrasne besede našega prevzvišenega knezoškofa, katere so spremljevale potrdilo pravil in družbi prinesle apostolski blagoslov, bile so sprejete z znakom najglobokejšega spoštovanja.

Po končanih teh predhodnih pripravah ustanovila se je družba a) z oglaševanjem udov za pristop in b) z volitvijo odbora. Udov se je oglasilo 180; to število je gotovo dovolj trden dokaz, da je bila v Idriji ta družba prepotrebna in celó zaželená! Odbornikov voljenih je bilo 13; med temi je

LISTEK

Vseh vernin duš dan.

Ob grobu grob, na njih svetilke,
In venci, kitice povsod.
Na smrti dvor, na dvor morilke.
Prišel je jok danes rod.

Kdo tukaj žalost vso premeri?
Soprogí mož, očetu sin,
In bratu brat, in mati hčeri
Iskren posvečajo spomin.

Tu hrupa ni, tresočá roka
Solzá le briše gorkih sled,
Kjer toga vlada pregloboka,
Tam čuješ redko kaj besed.

Mrličé, speče v zemlji hladni,
Kdo zná preklicati nazaj?
Vse solze, vsi spomini jedni
Kaj jim pomagajo, o kaj?

Živé že v drugi domovini,
Morda jim lepši sije žar;
Na zemlji, o solzni tej dolini
Ne vidimo se več nikdar.

Zato ne plakaj, rod nesrečni!

Molitev le do njih je ključ:

Gospod podeli pokoj večni

In večna naj jim sveti luč!

Anton Medved.

Sekelji.

(Rodoslovna in životopisna razprava.)

(Dalje.)

Konec petnajstega veka, torej ob času Jakoba Sekelja, je graščina posedala tri velike vinograde v ljutomerskih gorcih, namreč v Brebrovniku, potem Žerov in „Symandl“. Od meščanov v Ormožu je pobirala določen davek ali pravico združeno z zemljiško posestjo (Grundrecht), v okolici pa je imela mnogo podložnikov, od katerih je je dobivala razven določenega davka še desetino.

Podložniki so vsled urbarja od leta 1486¹⁾ bili razdeljeni v dva urada: gornjega in spodnjega. Gornji (Ober-ambt) je obsegal vasi: Trgovič, Senežič, „Tiefenaw“ — pozneje po ondi stoječi kapeli sv. Mihaela — Mihovec imenovana, Cvetkovce, Cvetkovski vrh, Oslušovec, Podgorce, Bresnica, Preclava, Seance, Zavee, Višance, Rakovec, Rucmance, Koráčice, Hranigovec, „Conradsdorf“ — sedaj sv. Tomaž, Mezgovce višje sv. Tomaža, Hlaponce, Spodnja in

¹⁾ Rokopis v c. kr. dvorni knjižnici na Dunaju.

Gornja Lešnica, Hardek, spodnje in gornje predmestje Ormoža („Nider- n. Ober-Tor“).

Spodnji urad (Nyder-ambt) pa je obsegal kraje: Godenince, Grabe, „Krisendorf“, najbrž sedanja Bobota, Obrež, Frankovci (Krennkendorff), „Bueprechtstorf“ ali Loparžice, Pušinci, Vinski vrh, Sv. Miklavž, Vuzmetince, Slanjčaves, Salovci, Veličane, Žerjavince in Ivanjkovci.

Vinsko desetino ali gorno so pa vsled zapisnika od leta 1482²⁾ odrajovali v gornji urad sledeči kraji: Trgovič, Oslušovci, Cvetkovci (Mairhäfoll), Cvetkovski vrh, Preclava (Niderpirk), Tibolci, Slom, Lasigovci, Bresnica, Brezovec, Podgorci, Sodinci (Schepndorff), Vičane, Seanci, Vratonečici, Zavei, Ruemanci, Rakovci, Mezgovci, Trnovci, „Conradtdorf“ ali sv. Tomaž, Hranigovci, Ključarovci ali prav za prav Kletarovci (Kellersdorff), kjer je graščina imela prostorne kleti, Pokošnica, Lešnica, Senežič, Formin, Malaves, Zagajič, Sobotinci, Pervenci, Strelci, Mezgovci, Morganci, Gorišnica, Ormož.

V spodnji urad (nider-ambt) so s svojo gorno vpisani:

Pavlovi, Libonja, Mihalovci, Vinski vrh (Vinartz), Ivanjkovci, Žerjavinci (Chranichnaw), Veličane, Brebrovnik, Slanjčaves, Vukomorje, Vuzmotinci, Kog, Jastrebeci (Sparberspach), Adrijanci (Godrianzen),

²⁾ Knjižniški arhiv pri Veliki nedelji.

11 rudarjev, deloma paznikov, deloma delavcev, in dva trgovca-meščana; njih opravilna doba traja tri leta; nevoljena sta pa načelnik družbe, ta je vedno preč. g. dekan, in pa od njega imenovani knjižničar-duhovnik; oba opravljata svoje posle, dokler jima je to mogoče; ves odbor obstoji torej iz 15 članov in je tako sestavljen: Načelnik preč. gospod dekan Jožef Kogej; prvi načelnikov namestnik gospod Jakob Likar, c. kr. paznik; drugi načelnikov namestnik g. Franc Gostiša, c. kr. nadpaznik; knjižničar č. g. Leopold Pičiglas, c. kr. katehet in beneficijar; knjižničarjev namestnik gosp. Franc Goli, trgovec; zapisnikar g. Janez Brus, c. kr. pisar; zapisnikarjev namestnik g. Valent. Treven, trgovec; denarničar g. Leopold Troha, c. kr. paznik; denarničarjev namestnik g. Franc Bezeljak, c. kr. paznik; starosta g. Janez Koler, c. kr. rudar; starostin namestnik g. Janez Blažič, c. kr. rudar; reditelji gg.: Simon Lapajne, Leopold Jazbar, Leopold Jurman, Franc Beričič, c. kr. rudarji.

S tem činom bila je družba sestavljena na pravni podlagi; kot tako jo pozdravi najprvi naš deželni poslanec g. Feliks Stegnar, ki je o tej priliki prišel v Idrijo. Govor njegov prešinjal je duh ljubezni in sprave, duh miru in krotkosti. Izrazil je svoje veselje nad novo ustanovljeno družbo in želel jej obilno božjega blagostova. Za prelepe besede svoje žel je gospod poslanec obilno zahvale.

Drugi pozdrav prinesel je družbi vč. g. stolni vikar dr. Janez Krek, kateri je v svojem dolgotrajnem govoru kazal nasledke liberalizma nekako tako-le:

Vi idrijski rudarji imate pravico, družiti se v družbah; to pravo vam daje Bog sam, a tudi avstrijska država; sveti oče Leon XIII. se sami večkrat na to natorno pravo sklicujejo. Vsaj se dandanes vse družijo; jedni radi kupčije in trgovine, drugi radi učenosti in vede, da celó radi tega se družijo nekoji, da bližnjega ogoljufajo in odirajo. Mar naj je jedino le katoličanu prepovedano, družiti se v skupno brambo svoje vere? Gotovo ne! In vendar vidimo večkrat čudni prizor, da se, kjerkoli se ustanovi kaka družba z imenom katoliškim, vse vspenja, vznemirja in začudeno povprašuje: Čemu to? Kaj je tega treba?

Kdo se bode naposled smejal?

Veliko vzburjenje je v avstrijskih političnih krogih, ker je prišlo do ministerske križe. To je v Avstriji nekaj povsem nenavadnega. Že celih 14 let nismo imeli take križe. Res je, da se je ta čas ministerstvo prenavljalo in ž njim tudi politika, ali tacihi skokov nismo vajeni, vse se je vršilo polagoma. Dolgo časa smo se lepo mirno zibali mej desnico in levico in marsikomu je to mirno zibanje jako ugajalo.

Sedanja ministerska kriza je podobna popolnoma nekaterim ministerskim krizom na Francoskem. Največji nasprotniki so se zvezali proti vladi. Taka kriza je pa vselej nevarna, ker se potem ne vé, kako sestaviti novo vlado. Elementi, ki so vrgli grota Taaffeja, so jedini samo v tem, da so na-

sprotniki sedanje vlade in pa vladne predloge volilne reforme. Vse drugo jih loči. Nobenega skupnega programa. Vsaj se še o tem ne morejo sporazumeti, kako naj preustrojijo volilni red, ko vendar vsi priznavajo, da sedanji volilni red več ne zadošča. Kdo bi bil mislil, da niso možje, ki so se tako lepo sporazumeli proti vladni predlogi, že popolnoma jasni o tem, kaj hočejo? Ta pa baš dela težave pri sestavi nove vlade.

Že dolgo časa traja ministerska kriza, ali vendar se še ne vé, kdo bodo novo ministri. Nam se pač zdi, da niso na Dunaju toliko v zadregi za sposobne možje, kakor pa za vladni program in sploh za program bodočemu državnozbornemu delovanju. Brez kaknega programa, brez določenega smotra, bode jako težko.

Velik politik se je tolažil s tem, da se bode lahko za nekaj časa našla taka gospodarska vprašanja, pri katerih bodo skupno delovali vsi trije veliki klubi. Mi nismo taki optimisti. Avstrijskih strank ne ločijo le čisto politična, temveč tudi gospodarska vprašanja in ta morda še bolj. Sploh moramo reči, da nas s posebnim veseljem ne napolnjuje novica, da se Plener imenuje kot bodoči trgovski minister. Ta mož z njegovimi manšterskimi načeli bode imel tukaj najboljšo priliko kaj pokvariti. Vsaka vspešna preustroja obrtnega zakona je nemogoča, ako jo bode imel v rokah Plener. Zato pa moramo reči, da bodo konservativci kmalu prepričali se, da z levičarji vkupe hoditi ne morejo, če nečejo vsega zgubiti, kar so si sedaj pridobili v mestih.

Res se govori, da tri važne portfelje dobé v roko konservativci. Če tudi je to res, ali politika ni odvisna le od posamičnih mož, temveč tudi od političnega položaja sploh. Naj sedi najkonservativnejši mož v ministerstvu poleg Plenerja, bode kmalu videl, kako malo bode opravil. Razmere na vsacega moža jako vplivajo. Le pogledimo grofa Schönborna. On je bil jeden najboljših zagovornikov češkega državnega prava, ali kot pravosodni minister je on osnoval okrajno sodišče v Teplicah preko češkega deželnega zbora, katerega pravico je poprej zagovarjal. Prav lahko se pripeti, da se tudi pri kakem drugem možu pokaže, da so pri njem odnošaji močnejši nego načela.

Za konservativno stranko je pač žalostno, da marsikaj kaže, da bode v tem položaju osamljena kakor malo kedaj. Krščanski socialisti se bodo začeli obračati v stran, ali liberalno meščanstvo pa nas ne bode podpiralo.

Jednost dolgo ne bode vladala v novem ministerstvu in pa novi državnozbornski večini, ako ne bodo jedni drugim prijenjavali. Bojimo se pač, da bodo tisti, ki bodo prijenjavali, konservativci.

Vsi so jedini v tem, da se bode moral razširiti volilni red, a kako je tista kočljiva točka, katere se je v vsem najbolj bati. O tem ni nobene jedinsti. Bojimo se, da se bodo v tem oziru izpolnile želje liberalcev. Z začudenjem smo morali že zdaj slišati od konservativne strani, da se more varovati sedanja posest vseh strank, kakor bi bila ta posest, ki one-

mogočuje vsako vspešno delovanje, zares kdo ve kaka dobroti. Dosedaj smo vendar vedno mislili, da nimamo konservativci nobenega povoda braniti politične posesti židovskega liberalizma.

Če bode konservativci vodil vedno tisti strah, pred vplivom nižjih, kakor jih je sedaj, ko je Taaffe predložil volilno reformo, ne bode drugega mogoče, da se delavcem da posebna kurija in zato se pa nekoliko pomnoži število v že obstoječih kurijah, da se politično ravnotežje ne bode motilo. Da pa politična posest kake stranke ne pride v nevarnost, bode treba enakomerno pomnožiti število poslancev mest in kmetskih občin. Konec vsega tega bode pa, da v državni zbor pride kacihi petdeset čistih socialnih demokratov, ki bodo v verskih in šolskih vprašanjih hodili z liberalci, poleg tega ovirali z liberalci vred vsako primerno vredbo obrtnih in socialnih razmer, ker bode jim v prvi vrsti na tem, da nižji stanovi ostanejo nezadovoljni, srednji pa propadejo. Smejali se bodo seveda liberalci, ki bodo odločevali po svoji volji, ali bati se je, da za tem še pridejo časi, da po prepadu srednjih stanov se bodo smejali tisti, iz strahu pred katerimi se je razvrgla Taaffejeva volilna reforma, ko bode nevolja do vrha priklopela.

Zato kličemo pozor konservativnim politikom, dokler je že čas, ko so v nevarnosti zares družbene in državne koristi, zlasti tudi interesi srednjih stanov.

Politični pregled.

V Ljubljani, 2. novembra.

Kriza. Cesar je odpotoval v Budimpešto, ne da bi se bilo kaj odločilo o krizi. Zatrjuje se celó, da nikakor demisija grofa Taaffeja še ni vsprejeta. V parlamentarnih krogih se pa vendar sodi, da grof Taaffe nikakor več ne ostane. Sestavi se najbrž ministerstvo iz vseh treh velikih strank. Govori se pa tudi o uradnem ministerstvu, katero bi pa posebno Poljakom ne bilo po volji. Poljaki so, ko so glasovali proti vladi, celó malo upali, da bode novi ministerski predsednik gališki namestnik grof Badeni. Sedaj poljski listi sicer zatrjujejo, da to ni mogoče, ker bi mu v Galiciji ne mogli dobiti sposobnega naslednika. To je pa pač prazno besedičenje. Proti Badeniju so le vnani politični pomisleki. V Rusiji bi to vzbudilo nezaupanje, ko bi kak Poljak bil poklican na čelo vlade v Avstriji.

Koalicijsko ministerstvo in konservativci. Nekateri konservativni listi pišejo, da konservativci drugače novega ministerstva ne bodo podpirali, ako se za ministerstvo notranjih stvari, bogočastja in nauka ter pravosodja pokličejo zares konservativni možje. Po naših mislih pa še v tem slučaju ne bode imeti zaupanja v novo vlado, ako bi v njej liberalci prevagovali po svojem številu in vplivu. V ministerstvu, v katerem bode sedel Plener, bode gotovo vlekla močna liberalna sapa. Tudi je pomisliti, da se je bati, da pozneje liberalci konservativce izrinejo iz ministerstva. Sedaj jih res liberalci podpirajo, ali jih bodo le tako dolgo, da se popolnoma sporazumijo s Poljaki in si tako zagotové večino. Koalicijsko ministerstvo se tako ne bode dolgo držalo. Ne bode dolgo, pa se bode preustrojiti moralo.

Položaj v Makedoniji. Bolgarski vladni list „Svoboda“ se hudo pritožuje, da Turčija zatira bolgarstvo v Makedoniji. Turčija se ne drži fermana iz 1878. leta, po katerem se bi morali dopustiti škofje po vseh škofijah, po katerih je večina prebivalstva bolgarska. Potem se pa v tem članku obsoja srbska propaganda v Makedoniji, ki dela ondi z nevednimi sredstvi proti Bolgarom. Potem ta list dokazuje, da podpira turška vlada srbsko propagando v Makedoniji. Iz tega, da bolgarski listi zopet bolj razpravljajo makedonsko vprašanje, moremo sklepati, da odnošaji mej Bolgarijo in Turčijo niso posebno dobri. Morda v Carigradu prevladuje ruski in francoski vpliv.

Španija in Maroko. Maročani so oblegali štiri utrdbe pod Melillo, ki so bile že v veliki nevarnosti. Španske čete pod poveljstvom generala Ortega so nazaj porinile Maročane, ki imajo dosti izgub. Topovi iz utrdb so popolnoma razrušili dve španski vasi. Sestdeset Maročanov so Španci vjeli. Madridski listi so jako nevoljni na Anglijo, ki skrivaj podpira Maročane. Sicer se pa že čuti, da stvar utegne postati nevarna. Francoski listi prigovarjajo, da bi Francija šla Španiji na pomoč, ko bi jej Angleži delali kake kakeršnekoli ovire. S tem bi se začela za Maroko evropska vojska. Vsekako se je

Godeninci, Šalovec, Središče, Grabe, „Crisansdorff“ ali Bobota, Obrež, Loperžice, Frankovci, Pušinci, Litmerk in Stanovno.

Sekeljeve podložnike so v občé imenovali „Sekolovci“ in odtod so zlasti Tomaževčani dobili svoje ime: „Sekolovci“.

Vsled urbarja od leta 1486 je graščina pobirala v Ormožu tudi mitnino, in sicer: Od šesterovprežnega voza 20 kr., od peterovprežnega 15 kr., od četerovprežnega 10 kr., od trovprežnega istotako 10 kr.; od dvovprežne kočije 6 kr., od ogerskega šestero- ali peterovprežnega voza z žitom 20 kr., od navadnega voza pa 6 kr. Za vola ali kravo je zahtevala 6 vinarjev, za konja 4 vinarje, za 2 svinji 3 vinarje, za štirinjak vina 3 kr., za 20 ovac, koz 3 vinarje, za 20 sirov pa 2 sira. Tudi človek, ki je prišel po opravkih v mesto, ali je kaj prinesel, moral je plačati 2 vinarja.

Te nemajhne dohodke je Jakob Sekelj še v teku let zdatno pomnožil. V nedeljo pred sv. Jakobom leta 1492 je od Gašperja Rogendorfskega, gradnika v „Steyr“-u, kupil Gajovce z gradičem, Placerje, Meretince, Hlaponce in Goričnico z gradičem vred, potem 91 veder gorne v Ključaroveh, Sardinju in Lasigoveh, ter jeden velik vinograd blizu Borla, „Pogrietz“ imenovan. ³⁾

³⁾ Rokopis v c. kr. dvorni knjižnici na Dunaju.

V Meretincih je postavil ličen gradič, ravno tako tudi v Zavračah; v Ptujju pa si leta 1492 kupil od meščana Ludovika Peera hišo. ⁴⁾

Pri tolikih gospodarskih akribéh pa se Jakobu Sekelju nekdanji vojaški pogum ni ohladil; bil je še vedno hraber vitez, ki je zgrabil za orožje, ako je domovini pretila nevarnost, ali je vladar zahteval njegovo pomoč. To je pokazal zlasti l. 1493, ko je meseca avgusta Jakob paša z 8000 konjiki vdrl na Hrvatsko, od tam pa na Štajersko. Petnajst dnij so divjaki razsajali okoli Ptujja in Celja, lovili kristijane, požigali hiše in cerkve in doprinašali grozne reči. Tej druhal, ki je razdjala tudi Sekeljev grad Markovec nižje Ptujja, šel je Jakob Sekelj s 5000 konjiki nasproti. Njemu je sledilo še več nemških vojskov. S temi ali kmalu za njimi prišel je na Štajersko tudi cesar Maksimilijan, ki je za Friderikom, umrlom v Lincu dné 19. avgusta leta 1493 Avstrijo vladal. S skupno močjo so sovražnika srečno iz dežele na Hrvatsko potisnili.

Tudi novi vladar Maksimilijan je bil Jakobu Sekelju zelo naklonjen ter mu je z listino, dano na Dunaju v ponedeljek po Svečnici leta 1494, potrdil vse od očeta prejete pravice, zlasti pa izročitev Ormoža in Borla. ⁵⁾ (Dalje sledi.)

⁴⁾ Muchar, Gesch. Steierm., VIII., 173.

⁵⁾ Rokopis v c. kr. dvorni knjižnici na Dunaju.

bati, da do kaj tacega pride, ako se kmalu ne naredi mir in obstanek maročanske države pride v nevarnost. Španci imajo pred Maroko sedaj že toliko vojnih sil, da jih nimajo kam deti, dokler ne zgradé novih barak.

Slovstvo.

O Selakovi kritiki in njegovih nazorih. (Dalje.) Ali drugi nazor, katerega je omenil na tak „religiozen“ način gosp. Selak, je napačnejši dosti bolj kriv in nevarniši od vseh njegovih trditvev v kritiki, namreč, kakor da nima umetelnost nič z verstvom (z religijo) opraviti in ko da prava umetelnost lahko uspeva tudi brez verstva ter gosp. Selak nasprotno mnenje imenuje „ein gefährliches Irrthum“. Mi sodimo, da se je tukaj g. Selak preveč zaletel. Spustil se je na umetelno polje, no, zdi se, da gosp. gledé na umetelnost zadevajo besede Mad. Sevigne: „cvet sicer nisem, vendar bil sem blizu njega in sem občutil nekaj vonja.“

Mi bi samo lepo prosili g. Selaka, da bi bil tako dober, pa bi nam povedal, kaj je lepa umetelnost? V čem se sestoji lepa umetelnost in kateri jej je namen (svrha)? — Mi sodimo, da lepa umetelnost ni ničesar drugega, kakor realizacija onega, kar je lepo. Lepo pa je ono, kar nam spoznano ugaja. Ugaja (dopade) pa nam resnica, kakor veli „Plato „Splendor veri“. Potemtakem resnica, katera se nam kaže v čutni podobi. Vendar to ni zadosti, soseb o lepi umetelnosti, da bo nekaj samo čutno lepo, temveč treba, da bode idealno, etiško lepo; zakaj lepa umetelnost pa se zdaj izjavljala s kistom, z dletom ali z besedo, ali kakor se veli, s slikarstvom, kiparstvom ali pesništvom (poezijo) itd. edino se s tem vzdiguje nad mehaniško in vsako drugo umetelnost, ako je idealno lepa, t. j. ako v sebi zadržuje, kar je idealno lepo. In zato je naloga lepi umetelnosti, da ono, kar je idealno lepo, prenese v lepo čutno obliko, da se v prvi vrsti veselimo duhom, in le „per accidens“ čutno in ne narobe, ker bi inače umetelnost zgrešila svoj namen.

Zaradi tega umetelnost, bila zdaj ona katerekoli vrste, če je le od zunaj, čutno lepa, ne more se nikdar imenovati lepa, ako jej nedostaja onega, kar se imenuje v estetski lepi umetelnosti duša, idealna lepota. Ta duša ali idealna lepota se niti misliti ne more brez vzora, idelala. Najpopolniji vzor pa je Bog sam, ker vse ideje, katere predočuje umetelnost, prihajajo od Boga. Vse namreč, kar je lepega na tem svetu, bilo v naravi, bilo zdaj kjerkoli, ni drugega, kakor odsvit božje lepote. In bolj kakor se katera ideja približuje božjemu bitju, njemu najpopolnjšemu vzoru, in bolj kakor se umetelnik v svoji umetelnosti njemu približuje, tem popolnše je umetelno delo. Potemtakem podaja verstvo (religija) najlepše in najkrasnejše ideale, kateri vzpodbujajo umetelnika na najlepša mojsterska dela. In popolnši oživi umetelnik vzor v predmetu, tem večji umetelnik je.

Zaradi tega sredstva, kakor n. pr. poezija, slikarstvo, kiparstvo itd., s katerimi se katera ideja realizira, in način kako se realizira, ne smejo nikdar nasprotovati verstvu. Zakaj ravno religija oživlja oni predmet ter vzdiguje človeškega duha nad golo čutnost in vdiha nemi, mrtvi snovi ali materiji duha in mu vpiha iskro življenja; ravno verstvo je duša umetelnosti, umetelnost pa je telo verstvu in na njem ali na religiji samo veli Schnaase (Kunst und Christenthum): „Kann die Kunst einen befriedigenden festen Still erlangen; ohne sie wird sie unstät und schwankend und sinkt zuletzt zu einem eitlem Spiel der Talente, zu einem müssigen Reizmittel der Sinne herab.“

Zaradi tega pa se tudi moti g. Selak, kadar trdi, da ne treba umetelnosti izhajati „aus dem religiösen Gefühle“. Zakaj, kakor je navaden človek plitek, puhel in pravi duševni bebec brez religije, tako je tudi umetelnik brez religije primoran, kâ se tako izrazimo po zemlji plaziti; nebo z najkrasnejšimi idejami mu je zakrito, njegova umetelna dela so samo površne, prazne afektacije, ker jim nestaja življenja, duše, kar je najglavneje. Sama pa zunanja oblika ali forma, katera je morebiti naravna in na oko lepa, ponižala se je do puste proze, poltemosti, ker jej nedostaja poezije — nadnaravnega duha — in pri kateri opazovalec ostane naposled hladen in leden. In kakor se telo, v katerem ni več duše, v prah spremeni in izgine, tako nujno mora izginiti umetelnost njegova, ker jej ni znal vdihniti življenja — duše. In zato veli dr. A.

Stöckl (Grundriss der Aestetik): „Nur wenn der Künstler am Feuer der Religion sein Herz erwärmt, wird er Licht und Leben auch in seine Kunstschöpfungen auszugießen und ihnen jenen himmlischen Hauch zu verleihen vermögen, der selbst wiederum das Herz des Beschauers erfasst und dasselbe himmelwärts zieht.“ (Konec slédi.)

Cerkveni letopis.

Pogreb župnika Blaža Artelj-na.

V Krauskgigori dne 30. oktobra 1893.

V ponedeljek dne 30. oktobra pokopali smo v Krauskgigori ondotnega župnika, gospoda Blaža Artelj-na. Kako je bil ranjki priljubljen pri duhovščini in ljudstvu, pokazal je velikanski pogreb, kakoršnih se malokdaj vidi na deželi. Duhovnov je prišlo od raznih strani 27, pa dva bogoslovca domačina. Sprovod je vodil veleč. g. kanonik baron Cirheimb, peto črno mašo je imel dekan g. Razboršek, govoril pa je gorjanski župnik g. Ažman. Med duhovni so bili trije sošolci ranjcega (zlatomašnik P. Evstahij Ozimek, župnik Preželj iz Mavčič in župnik Vohinec iz Križev.) Zastopane so bile pri pogrebu tri škofije, ker sta prišla iz sosednje Koroške dva gg. duhovna prijatelja (dekan žabniški in župnik trbiški) pa iz goriške nadškofije vikarij trentarski. — Ljudstva je bilo vse polno po ulicah in v cerkvi, ker niso prišli samo domači farani, ampak tudi iz sosednih duhovnij jih je bilo mnogo navzočih. Posebno pa je še povzdigovalo mrtvaški sprevod to, da se je krajna požarna bramba v polni paradi in polnem številu udeleževala kot častna straža. Še naj omenim, da so pokojniku v slovo zapeli pred župniščem domači pevci, pri grobu pa duhovni; da so bili darovani 3 lepi vencí, da je vihrala iz zvonika velika črna zastava, da so bile ženske večinoma črno oblečene in da je ves čas vladal najlepši red! Vse je trpelo blizu 3 ure in smo se še le okoli ene ure poslovili od novega groba pod velikim križem, kjer bodo počivali od zdaj telesni ostanki preblagega pokojnika.

Iz pogrebne govora posnemamo sledeče črtice:

Blaž Artelj je bil rojen 3. febr. pri Stojanu na Bregu, brezniške župnije, v duhovnika posvečen 3. avgusta 1845 je služil najpred nekoliko časa, kakor je sam večkrat šaljivo opomnil, kot prostovoljni začasni subsidijarij v Šent-Vidu na Dolenjskem, kjer je bil takrat njegov brat Anton za kapelana († 7. novembra 1857 v Radomljah). Potem je dobil kapelanijo v Borovnici, katero je zamenjal čez 2 leti s težavnišo v Sorici. Čez 3 leta pride na Jesenice, kjer je 6 let pomagal v pastirstvu ranjemu župniku Bizjaku. Leta 1857 dobi samostojno službo kot lokalist na Selih pri Kamniku in od tam se preseli leta 1867 v Krauskgigoro, kjer je hvalevredno deloval celih 26 let in kjer je tudi po kratki ali hudi bolezni (ležal je le dober teden) dokončal tek zemeljskega popotovanja. Precej ko se je vlegel, je rekel, da iz te postelje ne bo več vstal; prosil je za časa za sv. zakramente, katere mu je podelil domači g. kapelan. Voljno je trpel hude bolečine in neprenehoma je molil posebno: „Salve Regina“ do v četertek zvečer, ko se mu je jela mračiti pamet. Kjerkoli je ranjki pastiroval, povsod je zapustil sledove svoje duhovske gorečnosti in umnega delovanja. Na Selih je postavil čisto novo lično cerkev, in ga ondotni farani ne morejo pozabiti, ker je ceno zidal in potrební denar večinoma pri dobrih ljudeh (posebno pri cesarski rodovini) sprosíl. V Krauskgigori je stari, borni in nepripravni župnijski dom tako popravil in prenovil, da prejšnjemu ni več podoben in da ga bo vesel vsak župnik, ki pride za njim.

Pokojnika so dičile še posebno nektare lastnosti, ki so ga vsakemu priljubile na prvi hip. Njegova gostoljubnost je prišla tako rekoč v pregovor in je bil najbolj vesel takrat, kadar je mnogo duhovnih sobratov videl okoli sebe. Zato ga je pa tudi nenavadno število duhovnikov spremilo k večnemu počitku. Na denar in zaklade ni zaupal, zato pa je tudi le kaj malega zapustil. Podpiral je svoje bolj revne sorodnike in pošiljal je naprej v večnost take zaklade, katerih rja ne sne in tatje ne vkradejo. Ker je tako rad goste sprejemal in jim vselej po moči postregel, je upati, da ga je tudi sprejel v večna prebivališča On, ki je rekel, da bo to, kar je stori najmanjšemu njegovih bratov, tako sprejel, kakor bi bilo njemu storjeno!

Še je omeniti njegovo nehlinjene ponižnost. — Ko smo se pri neki priliki duhovniki pogovarjali,

katere besede pri sv. maši komu najbolj iz srca pridejo ali srce pretresejo, je pokojnik rekel: „Domine, non sum dignus! Gospod, nisem vreden!“ In pri drugi priliki, ko smo ga prašali, če misli še kam za kako drugo duhovnijo prositi, je rekel: Nikamor ne bom več prosil, kakor samo za nebesa! In ko ga dalje prašamo, kakšna pisma da bo tej prošnji priložil, nam odgovori: Samo vbožne liste; rekel in prosil bom: Gospod, bodi svojemu služabniku usmiljen! — Tedaj upamo, da mu je bil že usmiljen pravični sodnik, ki je na enako prošnjo opravičil tudi skesanega cestinarja.

Ko je slednjič govornik v imenu pokojnika farane prosil odpuščanja, če bi jih bil nehote katerikrat razžalil, in da naj se ga v molitvi spominjajo, so zagnali pričujoči velik jok, ki je še le potihnil, ko je govornik kazal na sv. križ, ki nam daje upanje, da se ne ločimo za zmirom, ampak da se tam pri očetu zopet vidimo.

Le križ nam sveti govori,
Da vidimo zopet se nad zvezdami!

Dnevne novice.

V Ljubljani, 2. novembra.

(Vseh Svetnikov praznik) je kakor vsako leto, tudi včeraj popoldne privabil na pokopališče k sv. Krištofu na tisoče ljudstva, ki je ondi molilo za svoje rajne ter ogledovalo krasno ozaljšane, z brezbrojnimi lučicami razsvetljene grobove, katere je za to pomenljivo priliko olepšala krščanska ljubezen in hvaležnost živečih nasproti svojim rajnim. Društvo „Slavec“ in „Ljubljana“ se po hvalevredni navadi tudi letos peli ob določeni uri na pokopališču. — Bog daj našim rajnim večni mir! Svetila jim večna luč!

(Slovesna prisega vojakov-novincev.) V smislu cesarjevega ukaza vršila se je, kakor povsod po državi, včeraj tudi v Ljubljani slovesnost, ob kateri so vojniki-novinci ponovili cesarju svojo prisego. Slavnost se je vršila na dvoru tukajšne Fran-Josipove vojašnice ob navzočnosti fzm. barona Alborija, gm. pl. Fuchsa in vseh štabnih in višjih častnikov. Č. g. vojaški župnik Juranič je spregovoril v slovenskem in nemškem jeziku prelepo besedo, kako sveta in važna je prisega, katero naj vojniki novinci vsikdar sveto ohranijo svojemu vrhovnemu vojskovodji.

(Kmetijski podružnici v Kamniku) je podarila Kranjska hranilnica 50 glđ. za napravo stiskalnice za sadje.

(Volilni shod v Vojniku.) V nedeljo, dné 5. t. m., ob 3. uri poročal bode v Vojniku v gostilni „pri starem Vrečarju“ g. državni in deželni poslanec Miha Vošnjak o svojem delovanju v državnem in deželnem zboru. Pri tej priliki se boče tudi predstavil g. dr. Juro Hrašovec, kandidat naše stranke za mesta in trge, ki volijo deželnega poslanca v celjski mestni skupini. — Želeti je, da se udeležé volilci zborovanja v obilnem številu.

(Slovensko gledališče) Kakor vsako leto na Vseh svetnikov dan, predstavljala se je tudi včeraj slovenskemu občinstvu toliko omiljena Raupach-ova igra „Mlinar in njegova hči“. Dasi je igra že dokaj stara (Ernest Raupach je živel 1784—1852) in seveda nikakor več ne zadošča tirjatvam moderne dramatičke, je občinstvo vendar-le še vedno oduševljen zanjo in sicer v zlasti vsled scene na pokopališču. V zlasti nižji sloji nikakor ne morejo pogrešati duhov na odru in temu nagnenju skušajo več ali manj vsa gledališča na ta dan ustreči z „Mlinar in njegova hči“, Grillparzerjevo „Die Ahnfrau“, Clairville-Gabet-Panquettovo „Zvonovi cornevillski“ in sličnimi proizvodi romantiške šole. Gledališče je bilo popolnoma napolnjeno in igranje prav povoljno.

(Slovenski klub na Dunaju) bode svoje deveto leto pričel z večerom v soboto dne 4. nov. t. l. v dvorani L. Mitzkove restavracije „zum alten Schottenthor“, I. Schottengasse. Na dnevnem redu je berilo c. in kr. stotnika g. Ig. Kaš-a: „Spomini na jugoizhodno Bosno. — (Romanja. — Planina. — Drina).“ Drugi večer tega kluba bode v soboto dne 2. decembra, tretji v soboto dne 16. decembra.

(Nesreča. — Iskanje živega srebra. — Cena vipavskih vin.) Z Vipavskega poleg primorske meje, 28. oktobra: Dne 26. oktobra po noči se je pripetila nekemu vinskemu kupcu, Ribničanu, ki je peljal 13 hektolitrov vina iz Gaberja, nesreča na ravno istem kraju, kjer so iskali pred tremi leti živo srebro pri Mančeh. Na ovinku

proti vasi (1 uro od Vipave) se vsled slabe zavore splašijo konji, voz se zvrne z vinom 3 sodi vred, voznik pride pod voz, kjer so ga nekaj zvrnjeni sodi, nekaj pa prevrnen voz poškodovali; konji pa so se odtrgali in ubežali brez oškodovanja. Ponesrečenega voznika so dejali goški kurat v sv. olje, in morda utegne še okrevati, kakor se sliši. Pri takšnih polnéneh se kar vprek preveč pije, zlasti letos, ker imamo mnogo vina in se ga v takšnih prilikah nič ne štedi. Zmernost je tudi v dobrih letinah lepa čednost! — V vipavskem trgu nad virom „Lipica“ še sledijo rudo živega srebra. Kopajo in lomijo z dinamitom trdo skalovje; prišli so že blizu 80 metrov daleč; dosihmal kažejo le mali sledovi, da nekje mora biti žila živega srebra. Dva delaveca delata po dnevu, dva pa po noči. Zdaj pa se kaže potreba, narediti predor od zgoraj v jamo, ker se dinamitov dim ne more brez oddihala ven spraviti. Če bo kaj iz te moke, hočem reči, iz tistega skalovja, kakor se podjetniki za trdno nadejajo, bom že kot star zvest poročevalec „Slovenec“ brž poročal; da bi le ta nada ne splavala po vodi, kakor je pred tremi leti v Mančeh. — Vipavsko vino ima letos zaradi množine, ki je nepričakovano velika, — pravcati blagoslov božji vzlic povsod že lazeče trtne uši — nizko ceno, premda je dobro blizu jednako kot lani. Dobi se ga od 12—14 gld. hektoliter. Kupci, ki prihajajo k nam večidel z Notranjskega, se veselje te nizke cene tembolj, ker oni ga točijo potem vsejedno po 40—44 kr. liter, naj si ga že plačajo po 10 ali 20 gld. To je velik dobiček za krčmarje, ker pri nas točijo po vsem Vipavskem liter le po 24 kr. najboljšo vino. Kmet ima povsod smolo, ki mora tolikanj trpeti in dolgo čakati, predno zrastejo in rodijo trte, katerim preti neizogibno trtna uš. A še večje trtne uši nam valijo na Dunaju z že neznoznim, vse požirajočim militarizmom, za kateri se imamo menda največ zahvaliti pruski „pikelhavbi“ v spomin na Kraljevi Gradec (3. julija 1866). Pač se ne zove vojni bog zastonj „Davor“, ker žre denar in davi ljudi!

(Iz Dobropolj) 30. okt. Večkrat je bilo čitati pritožbo, da na južni železnici v nedeljah in praznikih brez potrebe delajo. Tudi tu se to godi. V nedeljo je na železnični progi pod cerkvijo sv. Antona razbijalo in tolklo pet delavcev kamen, da so ga potem naložili na vagon, ravno ob potu, ki vodi k imenovani cerkvi. In ravno ob času, ko se je ondi vršila slovesna služba božja, — popoldne jih ni bilo več. Pač ni bilo to nobeno nujno delo. Mimogredoči ljudje so začudeno popraševali, zakaj menda ti sedaj delajo, kakošni ljudje pač morajo biti. In res v čast domačinom, njih nobeden ni bil, ampak čulo se je od njih, da so italijansko ropotali in proklinjali, — tudi njih delovodja, brez katerega vednosti gotovo niso delali, je drugod, stanuje v Vel. Laščah. Ali se tako ne moti najgrje nedeljski počitek?

(Mestna hranilnica ljubljanska.) Meseca oktobra vložila je v mestno hranilnico ljubljansko 480 strank 108.275 gld. 46 kr., vzdignilo pa 340 strank 171 310 gld. 4 kr.

(Iz Spodnjega Bernika.) Dne 25. t. m. je Jožefu Vertniku, gostilničarju, po domače Žušmu, pogorelo hišno in gospodarsko poslopje. Ogenj je nastal okoli 8. ure zvečer. Kdo je kriv, se ne vé. Začelo je goreti v svislih. Če tudi je bil pogorelec zavarovan za 1350 gld., je škoda ogromna, ker mu je žita zgorelo okoli 500 mernikov in mrve več kot 100 centov. Dobro, da ni bilo vetra in da sta bili na mestu požara hitro na pomoč cerkljanska in berniška brizgalnica in ž njima načelnik g. Vavken, da so rešili, kar je bilo še mogoče rešiti.

(Mrtvega so našli) 31. okt. pod Klečami pri poti, ki pelje iz Ježice v Smartno neznanega moža okoli 50 let starega. Obraza je obrašenega, obleka čedna, škornji skoro novi, srajca iz gorenskega domačega platna. Brž ko ne je bila pijanost vzrok njegove smrti. — Prenesli so ga v mrtvašnico v Stožice.

Telegrami.

Dunaj, 1. novembra. Cesar pride dne 8. t. m. na Dunaj in dne 13. odpotuje v Monakovo k poroki princesinje Avguste z nadvojvodo Jožefom.

Dunaj, 1. novembra. Na Dunaju, v Budimpešti in v drugih glavnih mestih je bila slovesna prisega vojaških novincev.

Dunaj, 2. novembra. Knez Alfred Windischgrätz, namestnik Češke, grof Thun, namestnik v Galiciji, grof Badeni, prišli so na Dunaj. Danes pojdejo v Budimpešto k cesarju.

Praga, 1. novembra. Gosp. Šolc je odložil županstvo praškega mesta.

Krakov, 1. novembra. Sloveči slikar Matejko je umrl.

Ajacio, 2. novembra. Na pozdrav županov odgovoril je Avellan, da rusko brodovje zopet pride čez tri mesece za dalje časa. Načelniki oblastev so obiskali Avellana in on je jim obiske vrnil. Ko je prišlo večeraj rusko brodovje, je bilo nekaj pomorščakov ranjenih, ker je na admiralski ladiji „Nikolaj“ bila neka eksplozija.

Washington, 1. novembra. Zbornica poslancev je sklenila odpravo Shermanovega zakona.

Umrlj so:

30. oktobra. Helena Supančič, posestnica, 77 let, Kravja dolina 9, mrtvoud.

1. novembra. Marija Sartori, ključničarjeva vdova, 74 let, Marije Terezije cesta v Kolizeju, srčna hiba.

V bolnišnici:

29. oktobra. Uršula Keržič, gostija, 66 let, plućnica.

30. oktobra. Matija Živan, delavec, 49 let, fistula urin. marasmus.

31. oktobra. Frančiška Purkart, gostija, 80 let, plućnica.

Tujci.

30. oktobra.

Pri **Maltcu**: Husserl, Schindl, trgovca; Bondy, potovalec; Schwarz, Homa, gledališka igralka, z Dunaja. — dr. Boisdehne, logarski inženir; Milost s soprog iz Trsta. — Candussi, zasebnik, iz Gorice. — Arko iz Kočevja. — Delker, trgovec, iz Požuna. — Weiss, potovalec, iz Budimpešte. — Ansbach, potovalec, iz Brna. — Langraf, potovalec, iz Prage. — Makesh, Sima, potovalca, iz Celja. — Moosbrugger, potovalec, iz Inomosta. — Zemljak iz Ljubljane. — Müller, potovalec, iz Liberce. — Nosan, tovarnar, iz Ribnice.

Pri **Stonu**: Fischer, potovalec; dr. Pisko, odvetnik; Sporer, Weil, Kleinberger, trgovci, z Dunaja. — Grof Ballestrem, tajni komornik, iz Badena. — Recht iz Prage. — Paul s Češkega. — dr. Gerö iz Miškolca. — Grassi iz Trsta. — Sirolla, trgovec, iz Zagreba. — Roblek iz Radovljice. — Miklič, potovalec, iz Gorice. — Grebowski in pl. Lubienska iz Krakovega.

Pri **Južnem kotodvoru**: Sušič iz Hrušnjega. — Plol iz Žužemberka.

Pri **bavarskem dvoru**: Hurtin, zasebnica, iz Gradaca. — Leopold iz Ljubljani. — Schlager, trgovec z živino, in Piessinger, posestnik, iz Solnograda. — Dosl z nečakinjo iz Lokve.

Pri **avstrijskem caru**: Gianom iz Fianone. — Flak, pekovski mojster, iz Hallein-a. — Politzka, potovalec, z Dunaja.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		srakomera v mm	toplomera po Celziju			
31	7. u. zjut.	733 2	3 6	sl. vzh.	oblačno	0-00
	2. u. pop.	733 6	13 0	sl. jzap.	"	
	9. u. zveč.	735 2	10 2	sl. jzap.	"	
1	7. u. zjut.	735 5	6 6	brezv.	megla	1-40
	2. u. pop.	734 8	10 6	sl. jzap.	oblačno	
	9. u. zveč.	733 9	10 4	"	"	

Srednja temperatura obeh dni 8-9° in 9-2°, oziroma za 1-4° in 1-9° nad normalom.

Tržne cene v Ljubljani

dne 31. oktobra.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica m. st.	8 50	Speh povojen, kgr.	64
Rež.	6	Surovo maslo,	86
Ječmen,	6	Jajce, jedno	3
Oves,	6 60	Mleko, liter	10
Ajda,	8 50	Goveje meso, kgr.	64
Proso,	5 50	Telečje	58
Koruzna,	6	Svinjsko	56
Krompir,	2 14	Koštrunovo	36
Leča, hktl.	12	Pišanec	40
Grah,	12	Golob	17
Fižol,	9	Seno, 100 kgr.	3 57
Maslo, kgr.	1 02	Slama,	2 67
Maat,	68	Drva trda, 4 kub. mtr.	7
Speh svež.	60	" mehka,	5

Zahvala.

Slavni odbor kranjske hranilnice je dovolil tukajšnji kmetijski podružnici za napravo močne stiskalnice 50 gld. podpore. Za ta znatni dar izrekata v imenu podružničnega odbora in podružničnih udov najiskrenejšo zahvalo

Emil Janežič,
predsednik.

Val. Burnik,
tajnik.

V Kamniku, dne 29. oktobra 1893.

Ign. Hladnik

je izdal: 543 3—2

15 obhajilnih pesem, op. 14, tretji natis, cena 50 kr., in
20 Marijnih pesem, op. 15, drugi natis, cena 60 kr.

Tovarniško zalogo
šivalnih strojev
in
pristrojev
za vozarenje
ima
IVAN JAK
v Ljubljani, Dunajska cesta 13.
Centki zastonj in franko.

Lekarna Trnkóczy-ja
zraven rotovža v Ljubljani
prodaja in vsak dan s prvo pošto razpošilja
Marijceljske kapljice za želodec
zdavno preverjeno in znano zdravilo s čvrstilnim in krepilnim vplivom pri motenem prebavljenju, pri krču v želodcu in zabasanju.
1 steklenica velja 20 kr., 1 tucat 2 gld.,
5 tucatov samo 8 gld. 202 26

Dunajska borza.

Dne 2. novembra.

Papirna renta 5%, 16% davka	96 gld. 60 kr.
Srebrna renta 5%, 16% davka	96 " 40 "
Zlata renta 4%, davka prosta	119 " 20 "
4% avstrijska kronina renta, 200 kron	95 " 90 "
Akoije avstro-ogerske banke, 600 gld.	994 " — "
Kreditne akcije, 160 gld.	330 " 90 "
London, 10 funtov strl.	127 " 35 "
Napoleonor (20 fr.)	10 " 10 1/2 "
Cesarski cekini	6 " 03 "
Nemških mark 100	62 " 50 "

Dne 31. oktobra.

Ogerska zlata renta 4%	116 gld. 80 kr.
Ogerska kronina renta 4%, 200 kron	93 " 30 "
4% državne srečke l. 1854., 250 gld.	144 " 75 "
5% državne srečke l. 1860., 100 gld.	160 " — "
Državne srečke l. 1864., 100 gld.	195 " — "
Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banke 4%	98 " 40 "
4% kranjsko deželno posojilo	97 " 25 "
Kreditne srečke, 100 gld.	195 " 75 "
St. Genois srečke, 40 gld.	67 " 75 "

4% srečke dunajske parobrodne družbe	136 gld. — kr.
Avstr. rudečega križa srečke, 10 gld.	18 " 40 "
Rudolfove srečke, 10 gld.	23 " — "
Salmove srečke, 40 gld.	69 " — "
Windischgraezove srečke, 20 gld.	58 " — "
Ljubljanske srečke	24 " — "
Akoije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	148 " 50 "
Akoije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v.	2875 " — "
Akoije južne železnice, 200 gld. sr.	101 " 50 "
Papirnih rubeljev 100	132 " 50 "

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanje za zgube pri izrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka.
Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba
„MERCUR“
Wallzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnih.